

Op naar een nieuwe groep

Hoe begeleid je de overstap?

Het jongetje dat als vier maanden oude baby bij jou op de groep kwam, is bijna twee jaar. Binnenkort gaat hij naar de peutergroep. Een grote stap voor hem en zijn ouders. Aan jou om ervoor te zorgen dat deze verandering zo soepel mogelijk verloopt. Maar hoe begeleid je als pedagogisch medewerker de overgang van de ene groep naar de andere?

Tekst: Marjolijn Westerlaken

Fotografie: Wilbert van Woensel

'Je moet altijd naar het kind blijven kijken'

Kinderen leven in meerdere leefwerelden', vertelt Monique van Boxtel, pedagoog bij Kober in Breda. 'Ze zitten op kinderdagverblijf, thuis of gaan naar school en aansluitend naar de bso. Als volwassenen hebben we de maatschappelijke taak om ervoor te zorgen dat al die overgangen zo vloeiend mogelijk verlopen voor kinderen. Dat betekent dat je met elkaar heldere afspraken moet maken.'

In de praktijk houdt dit in dat pedagogisch medewerkers van Kober onderling wenaafspraken maken als een kind overgaat van de baby- naar de peutergroep. 'Gemiddeld gaat een kind dan twee dagdelen in de nieuwe groep wennen. Uiteraard is dit afhankelijk van het kind. We houden rekening met de individuele verschillen. Soms worden ouders uitgenodigd om aanwezig te zijn bij het overdrachtsgesprek. Zo'n gesprek wordt regelmatig ook gecombineerd met de observatie welbevinden-vragenlijst.' Hoewel de afspraken omtrent het wennen op een nieuwe groep op het kinderdagverblijf zijn vastgelegd, geldt dit nog niet overal voor de overgang naar de BSO. 'In de

toekomst is het handig als er ook tussen de pedagogisch medewerker van de peutergroep en de leiding van de BSO een overdrachtsgesprek plaatsvindt, zodat ook zij goed op de hoogte zijn van de specifieke kenmerken van een kind.'

Niet forceren

Ook bij kinderdagverblijf De Ballon in Bennebroek zijn er duidelijke wenaafspraken. De Ballon heeft drie groepen: een babygroep, een dreumesgroep en een peutergroep. Kinderen gaan ongeveer drie keer wennen. De eerste keer gaat een kind een uurtje spelen. De tweede keer is het kind vanaf 9.30 uur op de groep en speelt hij en is erbij als de groep aan tafel gaat voor het tussendoortje. De laatste keer blijft een kind tot na de lunch op de groep. 'Als blijkt dat een kind moeite heeft om te wennen bij de nieuwe groep gaat een pedagogisch medewerkster mee, zodat er een vertrouwd persoon bij is', vertelt Els Hogervorst (49), pedagogisch medewerker op de babygroep. 'Eigenlijk gaat de overgang van de baby- naar

3+ groep

Peuters vanaf ongeveer 3 jaar zitten vaak in een lastige overgangsfase. Ze zijn toe aan wat extra uitdaging zowel op sociaal-emotioneel als cognitief gebied. Ze leren steeds beter met anderen spelen, regels accepteren en begrijpen, voor zichzelf opkomen op een sociale aanvaardbare manier en ontwikkelen fantasiespel waarin ze sociale rollen verwerken, zoals bijvoorbeeld vadersje en moedertje, ziekenhuis of prinsesje spelen.

Het is niet altijd mogelijk om op de groep in te spelen op deze ontwikkelingen. Vandaar dat steeds meer kinderopvangorganisaties ervoor kiezen om naast de peutergroep een 3+groep in het leven te roepen. 'Wij hebben een vaste BSO-leidster die drie keer per week een half dagdeel met deze groep peuters aan de slag gaat', zegt Swinkels. 'Deze pedagogisch medewerker gaat samen met de kinderen met de bus naar de BSO-locatie. Ze verkennen daar de omgeving en leren de spelmaterialen kennen.' Bij de Octopus in Delft wordt extra aandacht besteed aan de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van de oudste peuters. 'De kinderen krijgen meer verantwoordelijkheid, helpen mee en soms gaan we ook boodschappen met ze doen. Daarnaast proberen we ze zoveel mogelijk zelfstandig conflicten op te laten lossen.'

de dreumesgroep meestal heel soepel. Kinderen zijn er ook vaak aan toe om over te gaan naar de volgende groep. Ze zijn toe aan nieuwe prikkels en uitdagingen zoals ander speelgoed en knutselwerkjes maken. De overgang van

de dreumes- naar de peutergroep gaat vaak nog net iets makkelijker. De dreumesen en peuters spelen al samen buiten en komen geregeld bij elkaar op de groep waardoor de kinderen elkaar vaak al kennen.' Sandra Zaalberg (38), cluster-

manager bij Octopus in Delft, geeft aan dat de overgangen van de ene groep naar de andere groep over het algemeen soepel verlopen. 'Het wennen wordt ook bij ons steeds opgebouwd. Als een kind overgaat van de baby- naar de peutergroep, gaat een pedagogisch medewerker mee naar de peutergroep. Haar collega op de peutergroep gaat dan naar de babygroep en biedt daar ondersteuning. Kinderen staan volgens

lees verder op pagina 23 →

de planning ingedeeld om over te gaan. Pedagogisch medewerkers bekijken van tevoren echter of een kind daar daadwerkelijk aan toe is. Stel: je wilt een kind over laten gaan naar een volgende groep, maar hij blijkt nog niet zo goed te kunnen lopen en de nieuwe groep bevindt zich boven in het pand. Dan is het verstandiger en veiliger om het kind op een later moment door te laten stromen.'

Afstand

Bij kinderdagverblijf De Grabbelton in Geldrop is er voor gekozen om kinderen vijf keer te laten wennen voordat ze definitief overgaan naar een nieuwe groep. 'In de praktijk bleek dat drie keer wennen niet voldoende was', vertelt Dorien Swinkels, teamleidster bij de Grabbelton.

'Wij beginnen ruim anderhalf maand voordat een kind van de babygroep naar de peutergroep overgaat met wennen. Met andere woorden vlak voor de tweede verjaardag. Dat wennen houdt in dat de vaste leidster van de babygroep met het kind meegaat. De eerste

keer gaan ze gedurende vijftien a dertig minuten samen de omgeving verkennen door bijvoorbeeld te kijken hoe de peuters buitenspelen of aan tafel zitten tijdens het eten. Vervolgens gaan de leidster en het kind samen spelen op de groep. Ze gaan de materialen en de groepsregels verkennen.

'Drie keer wennen is niet altijd genoeg'

De bedoeling is dat de leidster van de babygroep steeds meer afstand neemt van het kind en dat het kind uiteindelijk een hele dag zelfstandig op de nieuwe groep verblijft. Het wennen moet een leuke ervaring zijn en als blijkt dat het goed gaat, dan kan uiteraard een aantal stappen worden overgeslagen. Met de peuters lopen we tijdens uitjes regelmatig langs de scholen uit de buurt. Gedurende die uitjes worden er kleine gesprekken met de kinderen gevoerd over wat ze zoal op de basisschool gaan doen.'

Basisschool

'Het is niet vanzelfsprekend dat kinderdagverblijven betrokken worden bij de overgang naar de basisschool', vertelt Astrid Lubbers (41), al twintig werkzaam in de kinderopvang. Zij werkt als locatiemanager bij Kinderdagverblijf Mengelmoes in Emmen. Een gemiste kans, vindt Lubbers. 'Over het algemeen maken wij kinderen vier jaar lang mee. Dat betekent dat wij veel over de ontwikkeling van het kind weten. Vanuit een deskundige invalshoek kunnen wij een aanvulling zijn op datgene wat ouders vertellen. Bovendien kunnen wij vroegtijdig eventuele ontwikkelingsachterstanden signaleren waardoor een kind eerder geholpen kan worden.' Veel gemeenten zijn bezig met het ontwikkelen van een overdrachtsformulier. Het is de bedoeling dat kinderdagverblijven deze invullen zodra een kind overgaat naar de basisschool waardoor informatie over het kind niet verloren gaat. >

Lees meer over dit onderwerp op www.prima-online.nl/magazines

Sms en win

Steun Save the Children

Elk kind telt
Save the Children

en win een wereldpop van BABY Born®!

Save the Children is de grootste internationale kinderrechtenorganisatie ter wereld. BABY born® steunt Save the Children met de speciale BABY born® Save the Children poppenlijn. 10% van de winst die gerealiseerd wordt met verkoop van de poppen, doneert BABY born® aan dit goede doel.

Jij kunt ook helpen door simpelweg te sms'en. Meedoen is eenvoudig:

sms SAVE naar 4422. Eén sms kost €0,60 (plus de kosten voor het gebruik van je mobiele telefoon). Met de opbrengst van jouw sms steunt BABY born® Save the Children. En elke keer dat je meedoet maak je kans op een van de 4 wereldpoppen van BABY Born®. Kijk voor meer informatie over deze actie op www.prima-online.nl/savethechildren. De actie loopt t/m 19 oktober.

